

National Reproducibility Networks: Stratégia pre voľnú federáciu

December 2023

Úvod

Tento dokument¹ predstavuje dohodnutý prístup, ktorý [komunita národných RN](#) prijme na uľahčenie nadnárodnej koordinácie. Bol prediskutovaný medzi existujúcimi národnými RN a predstavuje dohodu o najlepšom prístupe v tomto bode vývoja medzinárodného spoločenstva národných RN, pričom poskytuje rámec, ktorý je jednoduchý, praktický a flexibilný. Tento rámec sa v prípade potreby môže meniť. Národné RN ho budú aktívne prehodnocovať.

Kontext a problematika

V súčasnosti existuje takmer 20 národných RN, najmä v Európe, ale aj v Južnej a Severnej Amerike a Austrálii. Tento rast bol organický a pomerne rýchly vzhľadom na to, že prvá národná RN (UK Reproducibility Network, UKRN) začala svoju činnosť až v roku 2019. Takýto organický a rýchly rast podobných orgánov pôsobiacich v pomerne odlišných národných výskumných systémoch prináša príležitosti ale aj výzvy, napr:

1. Model RN sa jednoznačne ukázal ako atraktívny a úspešný pri motivovaní ľudí a bol prispôbený národným podmienkam. Nedohodli sme sa však na tom, akú podobu má RN mať a čo ju definuje. Určitá podobnosť medzi jednotlivými RN je dôležitá, ak chceme dobre spolupracovať a ak si má model RN zachovať svoju identitu a súdržnosť.
2. RN sa neformálne stretávajú každé dva mesiace, aby sa podelili o novinky a možnosti spolupráce, a majú rámcovú dohodu o používaní základného loga RN. Určite však existujú príležitosti na vyššiu úroveň koordinácie medzi RN a na ich spoločnú činnosť, napr. v kontexte nadnárodných a medzinárodných orgánov, ako je EÚ alebo UNESCO.
3. Externé zainteresované strany, ako napríklad vydavatelia, sú často medzinárodné subjekty, ktoré by si nevyhnutne neželali mať individuálne vzťahy s každou národnou RN osobitne. Existujú aj ďalšie príklady, kedy by komunikácia a zapojenie mohli lepšie prebiehať na medzinárodnom, kolektívnom základe.
4. Hoci RN boli vo veľmi počiatočnom štádiu, UKRN (ako prvá národná RN) prevzala iniciatívu pri ich zvolávaní k diskusii. Viaceré RN sú však teraz v štádiu, keď by bolo lepšie, keby sa tento druh zvolávacej úlohy rozdelil medzi všetky RN.

Čo predstavuje RN?

V nasledujúcom texte sa opisuje národná RN ako spôsob, ako odlíšiť RN od iných druhov orgánov. Možno ho tiež prispôbiť na použitie na vysvetlenie RN v jednotlivých krajinách.

¹ Oficiálna verzia tohto dokumentu je v angličtine na tomto odkaze : <https://doi.org/10.17605/OSF.IO/W24XZ>

Národné siete reprodukovateľnosti (National Reproducibility Networks - RNs) existujú s cieľom spojiť rôzne komunity v rámci výskumného ekosystému vysokoškolského vzdelávania v danej krajine, aby sa zlepšila rigoróznosť, transparentnosť a reprodukovateľnosť výskumu. Zoznam súčasných národných RN je k dispozícii [tu](#).

Základný model spočíva v tom, že RN sa skladajú z rôznych skupín, čo umožňuje spoluprácu a kooperáciu v rámci týchto skupín a medzi nimi. Skupiny zahŕňajú tak základné výskumné komunity, ako aj etablované, inštitucionálne a národné orgány. Príkladmi môžu byť napr:

- Miestne siete (niekedy nazývané "Uzly"), ktoré sú neformálnymi, samoorganizujúcimi sa skupinami výskumných pracovníkov a odborných zamestnancov.
- Inštitucionálni členovia, čo sú inštitúcie, ktoré sa formálne pripojili k svojej národnej RN, zvyčajne určením vedúceho pracovníka, ktorý bude pracovať na úrovni vyššieho manažmentu v rámci svojej inštitúcie.
- Zainteresované strany, ktoré zahŕňajú finančných podporovateľov, vydavateľov, učené spoločnosti a iné sektorové organizácie v rámci výskumného ekosystému.

Pôvodný model bol vyvinutý prvou sieťou RN - UK Reproducibility Network ([UKRN](#)) - ale bol upravený tak, aby vyhovoval miestnym podmienkam mnohých krajín, ktoré zriadili RN, keďže tie sa môžu značne líšiť. Základný model má byť flexibilný.

Národné RN sa líšia úrovňou finančnej podpory, ktorú dostávajú, svojím právnym postavením a prioritami a vytvorili niekoľko rôznych modelov, opäť podľa národného kontextu (napr. podpora od finančných agentúr vs. inštitucionálne príspevky).

Táto štruktúra podporuje koordináciu - v rámci týchto rôznych prvkov aj medzi nimi. Napríklad miestne siete sa môžu spojiť, aby vytvorili národné spoločenstvo praxe (Community of Practice), alebo sa môžu spojiť so sponzormi, aby poskytli pohľad zdola.

Existencia viacerých národných RN umožňuje aj nadnárodnú koordináciu. Zástupcovia jednotlivých RN sa pravidelne stretávajú s cieľom koordinovať činnosť, vymieňať si postupy a rozvíjať spoločné prístupy k zlepšovaniu výskumu.

Zaznamenali sme aj výzvy na [financovanie zo strany EÚ](#), ktoré sa osobitne odvolávajú na "národné siete reprodukovateľnosti", čo opäť odráža rastúce povedomie na vysokých úrovniach výskumného ekosystému o hodnote, ktorú tieto štruktúry prinášajú.

Dôležité je, že RNs zostávajú relatívne neformálnymi organizáciami, ktoré sú vedené kolegami a výskumníkmi. Ich poslanie je však pre príslušné národné výskumné systémy kľúčové a naďalej si vyžadujú primeranú úroveň podpory, napríklad na zdieľanie osvedčených postupov, získavanie dôkazov, zapájanie zainteresovaných strán a rozvoj a poskytovanie odbornej prípravy.

Vízia pre voľnú federáciu

Voľná federácia umožní RN:

1. zachovať si svoju identitu;
2. podporovať spoluprácu a koordináciu;
3. podporovať vonkajšiu angažovanosť a vplyv.

RN budú spolupracovať nasledujúcimi spôsobmi. Niektoré z týchto spôsobov spolupráce už existujú, niektoré môžu byť krátkodobými krokmi a iné môžu byť dlhodobými ambíciami

#	Aktivity	Poznámky
	Udržiavanie našej identity	
1	Súhlasíme s vyššie uvedeným opisom RN, uvedieme ho na našich webových stránkach a budeme sa naň odvolávať vždy, keď sa nás opýtajú na definíciu RN. Keď bude potrebné ju aktualizovať, urobíme to spoločne na základe dohody.	
2	Adaptujeme spoločné základné logo a usmernenia pre značku, aby sme zachovali integritu identity RN online a v dokumentácii.	Informácie o logu UKRN a usmerneniach pre značku nájdete tu: https://osf.io/9zrj2/
3	Ustanovíme sa ako "Medzinárodná federácia sietí reprodukovateľnosti" (IFRN) a dohodneme sa na dokumente založenom na tejto tabuľke, ktorý opisuje, čo to znamená.	Ide o neformálnu identitu, nie o právny subjekt. Umožňuje nám len rozhodnúť, či kandidát na RN spĺňa definíciu RN, aby bolo jasné, medzi kým spolupráca prebieha, a aby sme mohli o spolupráci hovoriť.
4	Každý z nás bude mať na svojich stránkach kópiu webovej stránky, ktorá obsahuje zoznam všetkých RN v IFRN a odkazy na ich webové stránky.	Tieto informácie bude musieť uchovávať jeden RN vo formáte, ktorý môžu používať všetci RN.
5	Budeme mať a používať veľmi jednoduchý postup na odsúhlasenie toho, či kandidát na RN spĺňa definíciu RN, a či teda môže vstúpiť do IFRN.	Pravdepodobne na základe konsenzu medzi existujúcimi členmi po podaní žiadosti od kandidáta RN, ktorá obsahuje minimálny súbor informácií.
	Podporovanie spolupráce a koordinácie	
6	Každé dva mesiace sa budeme pravidelne stretávať, aby sme sa navzájom informovali o dôležitom vývoji a možnostiach spolupráce.	Organizátor a predseda výzvy sa budú striedať v rámci RN. Na výzve sa zúčastní jeden zástupca z každej RN.

#	Aktivity	Poznámky
7	Na administratívne účely budeme mať e-mailový zoznam obmedzený na jedného zástupcu z každej RN.	Momentálne ho spravuje UKRN ako tabuľkový zoznam e-mailových adries.
8	Budeme mať e-mailový zoznam pre všetkých zainteresovaných členov všetkých RN, na diskusiu.	Momentálne ho spravuje UKRN ako Jiscmail list.
9	Budeme organizovať podujatia pre našich členov, napríklad medzinárodné podujatia pre inštitúcie, ktoré sú členmi RNs; podľa možností ich budeme organizovať vo viacerých jazykoch.	
10	Budeme si navzájom vymieňať materiály a opätovne používať materiály vrátane školiacich materiálov, zásad, vyhlásení atď.	
11	Budeme viesť a zdieľať zoznam ľudí, ktorých môžeme požiadať o prednášku na konkrétne témy.	Tieto informácie bude musieť uchovávať jeden RN vo formáte, ktorý môžu používať všetci RN. V tejto oblasti, ako aj v iných oblastiach, existuje otázka viacjazyčnosti.
12	Budeme identifikovať a využívať príležitosti na spoločné projekty s cieľom vyvíjať a testovať intervencie na podporu rigorózneho, transparentného a reprodukovateľného výskumu.	Môžu ale nemusia byť financované a môžu ale nemusia to byť výskumné projekty.
Podpora externého zapojenia a vplyvu		
13	Určíme spôsob, ako môžu medzinárodné zainteresované strany nadviazať vzťah s RNs spoločne, a nie jednotlivo.	Môže ísť o medzinárodné vydavateľstvá, subjekty ako Science Europe a WCRI atď.
14	Spoločne sa budeme snažiť ovplyvniť medzinárodné zainteresované strany a iné orgány, aby prijali politiky a postupy, ktoré podporujú naše ciele.	Príkladom môže byť UNESCO, EK, CoARA a medzinárodné vydavateľstvá.

Prijatie nových RNs

Úvod

Nárast počtu RN na celom svete naznačuje, že sa tým uspokojuje skutočná potreba výskumnej komunity. Teraz, keď už existuje etablovaná rodina RN, je užitočný určitý proces prijímania nových RN do voľnej federácie.

Východiská

Existujúce národné RN prehlbujú svoju spoluprácu a zároveň si zachovávajú svoju nezávislosť. Nové RN vznikajú na základe modelu existujúcich RN. Často sú podnietené iniciatívami zdola nahor od skupín výskumníkov a súvisiacich pracovníkov, hoci úplná RN zvyčajne zahŕňa aj inštitucionálnych a národných partnerov. RN sú zvyčajne národné, ale niekedy z dobrých dôvodov fungujú v rôznom rozsahu (napr. africká RN). RN si vytvorili identitu, ktorú uznávajú inštitúcie, financovatelia, politické organizácie a ďalší, a túto identitu je potrebné chrániť v záujme všetkých RN.

Problematika

Názov "reproducibility network" alebo "sieť reprodukovateľnosti" nie je vlastníctvom RN a môže ho používať ktokoľvek. Jediné opatrenia, ktoré majú RN k dispozícii, sú kontrola používania loga, prijatie do skupiny RN a našu spoločnú komunikáciu, ktorá môže objasniť situácie, ak sa stanú nejasnými. Výskumný systém je súčasťou širšej spoločnosti, čo ponúka možnosti širšieho zapojenia, ale znamená to aj to, že nie je imúnny voči ekonomickým a geopolitickým faktorom. Napríklad niektoré krajiny alebo neštátne subjekty sa môžu snažiť neoprávnene zasahovať do akademických výskumných systémov vo svojich vlastných alebo iných krajinách. Niektoré krajiny môžu zaviesť obmedzenia týkajúce sa druhov povolenej spolupráce alebo toho, s kým je spolupráca povolená. Na ochranu identity RN a integrity medzinárodnej siete RN je preto potrebná určitá úroveň náležitej starostlivosti.

Postup

Pred uznaním novej národnej alebo regionálnej RN (a teda povolením používať logo RN atď.) vykonajú zástupcovia existujúcich RN nasledujúce kontroly¹. V každom prípade bude potrebné vykonať posúdenie; nejde o kontrolný zoznam, v ktorom je stanovený minimálny počet bodov. RN bude uznaná, pokiaľ sa nevyskytne trvalá námietka zo strany existujúcej RN, a to na základe nasledujúcich kontrol:

1. Skontrolujte, či kandidát na RN spĺňa vyššie uvedený opis RN.
2. Preskúmajte, akým spôsobom organizácie, ktoré sú spojené s kandidátom na RN, podporujú tieto akademické normy a schvaľujú vzájomnú spoluprácu na ich podporu:
 - a. nezávislý, rigorózný, transparentný a reprodukovateľný výskum;
 - b. akademická sloboda a autonómia výskumných pracovníkov a výskumných organizácií.
3. Preskúmajte, či existujú nejaké právne, regulačné alebo politické obmedzenia týkajúce sa spolupráce existujúcich RN s jednotlivcom alebo organizáciou (organizáciami), s ktorými sú spojené, ak tieto majú vedúcu úlohu v kandidátskej RN.

4. Preskúmajte, či by prijatie kandidátskej RN do rodiny RN nepredstavovalo pre RN neprijateľné riziko.